

LANDSKAPSSTYRELSENS FRAMSTÄLLNING

till landstinget med förslag till

- 1) landskapslag om upphävande av landskapslagen om minuthandelns affärstid,
- 2) landskapslag angående ändring av 5 § landskapslagen om rätt att idka näring i landskapet Åland och
- 3) landskapslag om upphävande av landskapslagen om kiosk- och därmed jämförlig handel samt automathandel.

Bestämmelser om begränsning av handelns öppettider finns i landskapslagen om minuthandelns affärstid (10/70) nedan kallad affärstidslagen. Lagen är tillämplig på yrkesmässig minuthandel med i 6 § uttryckligt angivna undantag, som t.ex. apoteksrörelse, kioskhandel och torghandel. Affärstidslagens bestämmelser syftar till att med beaktande av de anställdas behov av fritid och rekreation ge handeln och konsumenterna ändamålsenliga affärstider. Kioskhandeln är reglementerad i enlighet med landskapslagen om rätt att idka näring i landskapet Åland (11/57) och landskapslagen om kiosk- och därmed jämförlig handel samt automathandel (11/70) nedan kallad kiosklagen.

I arbetarskyddslagstiftningen finns ändamålsenliga bestämmelser till skydd för de anställdas behov av fritid och rekreation. Dessutom är frågor avseende arbetstid, dess förläggande och ersättningen för den ytterligare reglerad i avtal mellan arbetsmarknadens parter. Affärstidslagstiftningen har således inte längre någon funktion som skyddslagstiftning för affärsanställda.

Affärstidslagstiftningen tillgodoser inte de krav på mer ändamålsenliga affärstider som kan ställas av konsumenterna och handeln. Samtidigt som det idag är vanligt att båda makarna i en familj arbetar är den reglerade fritiden större och människorna har en större rörlighet än när lagstiftningen infördes. Detta har medfört ett större behov av att kunna förlägga inköp till en tidpunkt utanför den s.k. kontorstiden.

I riket råder fria affärstider i glesbygd medan affärstidsregleringen annars i huvudsak överensstämmer med gällande affärstidslag i landskapet. Utvecklingen i riket synes gå mot en liberalisering eftersom konsumentintressen alltmer betonas i olika sammanhang.

I Sverige finns sedan den 1 januari 1972 fria affärstider vilka nyligen granskats i en statlig utredning (SOU 1991:10). I utredningen konstateras att med införandet av fria affärstider har öppethållandet ökat i synnerhet för dagligvaruhandeln, en ökning som till väsentlig del representeras av stormarknader och s.k. jourbutiker samt till stor del av att övriga dagligvarubutiker har ett ökat öppethållande i samband med helger. Avskaffandet av regleringen har dessutom medfört en prispress i och med att öppettiderna på ett mer kostnadseffektivt sätt än tidigare kunnat förläggas till tider som passar konsumenterna.

Inom EG finns inte någon enhetlig lösning för affärstiderna. Frågan har hittills inte ansetts utgöra ett sådant handelshinder mellan länderna som behöver lösas av EG gemensamt. Lösningarna av frågan varierar således från mycket detaljerade till helt fria affärstider. Utvecklingen inom EG synes dock gå mot fria affärstider.

Kioskhandeln har till skillnad från de i affärstidslagen avsedda verksamheterna inte någon reglering av öppettiderna. I kiosklagen finns istället enhetliga bestämmelser för näringen med bl.a. vissa begränsningar av varusortimentet samt med särskilda befogenheter för polismyndigheten att se till att dessa bestämmelser efterlevs. Begränsningarna torde huvudsakligen ha införts för att inte kioskhandeln skulle få för stor fördel av sina fria affärstider i konkurrensen med de verksamheter som regleras i affärstidslagstiftningen.

Landskapsstyrelsen anser att frågan om de mest ändamålsenliga öppettiderna för handeln bör vara resultatet av ett samspel mellan handeln och konsumenterna. Härigenom kan handeln bättre tillgodose konsumenternas önskemål samtidigt som företagens kapitalanvändning kan förbättras genom ett mer kostnadseffektivt förläggande av öppettiderna. Hänsyn måste naturligtvis tas även till andra faktorer såsom arbetarskyddslagstiftning och ingångna avtal.

Landskapsstyrelsen föreslår att systemet med reglerade öppettider avskaffas genom att affärstidslagen upphävs. Landskapsstyrelsen föreslår dessutom att kiosklagen upphävs då den saknar egentligt syfte om affärstidslagen upphävs samt att bestämmelsen om näringsanmälan i 5 § 23 punkten landskapslagen om rätt att idka näring i landskapet Åland upphävs såsom onödig.

Med hänvisning till det anförda föreläggs Landstinget till antagande

L a n d s k a p s l a g
angående upphävande av landskapslagen om minuthandelns affärstid

I enlighet med landstingets beslut stadgas:

1 §

Genom denna lag upphävs landskapslagen den 16 april 1970 om minuthandelns affärstid (10/70).

2 §

Denna lag träder i kraft den .

L a n d s k a p s l a g
angående ändring av landskapslagen om rätt att idka näring i landskapet Åland

I enlighet med landstingets beslut stadgas:

1§

Genom denna lag upphävs 5 § 23 punkten landskapslagen den 4 oktober 1957 om rätt att idka näring i landskapet Åland (11/57) sådan den lyder i landskapslagen den 16 december 1969 (55/69).

2§

Denna lag träder i kraft den

L a n d s k a p s l a g

angående upphävande av landskapslagen om kiosk- och därmed jämförlig handel samt automathandel

I enlighet med landstingets beslut stadgas:

1 §

Genom denna lag upphävs landskapslagen den 16 april 1970 om kiosk- och därmed jämförlig handel samt automathandel (11/70).

2 §

Denna lag träder i kraft den .

Mariehamn den 29 oktober 1991

V i c e l a n t r å d

May Flodin

Lagberedningssekreterare

Olle Ekström